

економіка. 2022. № 1(47). - С. 46-60. URL: <https://doi.org/10.15407/dse2022.01.046>

4. Колот А.М., Герасименко О.О. Сфера праці в умовах глобальної соціоекономічної реальності 2020 : виклики для України. Київ : КНЕУ, 2020. - 448 с.

5. Лібанова Е.М. Ринок праці та соціальний захист в умовах війни. *Економіка України*. 2023. № 2. - С. 3-22. URL: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.02.003>

6. Міністерство економіки України. Аналітичний звіт: Стан ринку праці в Україні. 2023. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=62459016-a04f-41fc-9eeb-10de5d40d981> (дата звернення: 05.10.2024)

7. Міністерство соціальної політики України. Звіт про внутрішньо переміщених осіб. 2023. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Vnutrishno-peremishcheni-osobi.html> (дата звернення: 05.10.2024)

8. Центр економічної стратегії. Дослідження ринку праці в Україні 2023. URL: <https://ces.org.ua/labour-market-2023/> (дата звернення: 05.10.2024)

9. Шаульська Л.В., Якимова Н.С. Проблеми тіньової зайнятості в контексті структурних трансформацій ринку праці. *Економіка і організація управління*. 2023. № 1(25). - С. 125-135. URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.1.12>

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК США: ПОТЕНЦІАЛ І ВИКЛИКИ

А.О. Вольська, к. е. н., доцентка

НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». м. Кам'янець-Подільський

В.Я. Груша, студент

НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». м. Кам'янець-Подільський

Сполучені Штати Америки займають особливе місце в процесах глобалізації, будучи однією з основних глобальних сил. Ключовим компонентом глобалізації та водночас її найважливішим рушієм є транснаціоналізація.

Загалом, соціально-економічний розвиток США можна охарактеризувати як динамічний та інноваційний. Країна відома своєю вільною ринковою економікою та високою продуктивністю праці. Світові економічні зв'язки та транснаціональна діяльність дозволяють корпораціям не лише використовувати порівняльні переваги регіональних сегментів світової економіки, зекономити на масштабах виробництва, маркетингу, інформаційному забезпеченні, глобальній мережі постачання, але й розширювати можливості створення нових ринків.

Однак, незважаючи на всі досягнення, соціально-економічний розвиток США має свої проблеми і виклики. Сьогодні очевидна тенденція до зниження частки долара в міжнародній торгівлі та резервних фондах, але парадокс у тому, що дедоларизація сама по собі не означає зниження ролі США в світовій економіці. З одного боку, на початку XXI ст. частка американської валюти в резервах національних банків перевищувала 70%, а у 2024 р. ця цифра скоротилася до 55%, основною причиною чого стали скоріше геополітичні розлами, ніж чисто економічні фактори. З іншого боку, серйозної конкуренції долару в міжнародних розрахунках поки не видно. Є точкові випадки, пов'язані з Китаєм, Росією або Індією, але частка долара в міжнародних розрахунках у 2022 р. склала 88% (що вище показників середини 1990-х і 2008 рр.) і серйозних змін цього тренду не спостерігається. У 40-річній перспективі це все одно вище середніх показників. В умовах розвитку світових ринків диверсифікація торгових портфельів – це скоріше нормальна та адекватна політика. Крім того, продовжуватимуться різноманітні експерименти з криптовалютами, однак, зважаючи на унікальне становище долара з точки зору його забезпеченості державним боргом США та його системної ролі у світовій економіці, його привабливості мало що загрожує.

Важливим викликом також є демографічний фактор. На сьогоднішній день США стикаються з низкою демографічних змін, таких як старіння населення, зменшення народжуваності, імміграція та зростання мультикультурності. Ці зміни можуть серйозно вплинути на економіку та соціальну структуру країни. Однак, США мають великий потенціал для вирішення цих викликів і продовження свого соціально-економічного розвитку.

Іншим серйозним викликом для ринкової моделі капіталізму є реакція на зміни клімату. У найближчому майбутньому значно посиляться соціальний та економічний вплив таких катаклізмів, як повені, пожежі, екстремальні погодні явища в різних регіонах світу, що вплине на всі сфери життя людини, стан природи та фізичний капітал та на економічні системи, включаючи існуючі моделі ринкової економіки. Зважаючи на масштаб кліматичних змін, ці виклики матимуть фундаментальний характер для перевірки на стійкість та ефективність сучасної ліберальної економічної моделі.

Ключовими факторами успіху соціально-економічного розвитку США є інновації, розвиток науки і технологій, а також інвестиції в людський капітал. У сфері науково-технічного потенціалу США зберігають довгострокові переваги. Що знаходить відображення не тільки в абсолютних і відносних витратах на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) і їх позиціях у провідних технологіях. Останніми роками США активно інвестують у наукові дослідження та розробки, особливо в області штучного інтелекту, кібербезпеки та біотехнологій. Однією з важливих переваг США є наявність великої кількості висококваліфікованих і талановитих фахівців, здатних створювати інновації та розвивати нові технології. Зазначимо, що високою є результативність самих наукових досліджень, яка проявляється в таких ключових показниках: кількість і частка найпрестижніших наукових премій, питома вага публікацій і цитування американських наукових статей у загальному обсязі світової наукової продукції. Так, на частку США припало близько 50% усіх присуджених Нобелівських премій у галузі науки і 40% усіх лауреатів Нобелівської премії.

Окрім того, Сполучені Штати Америки надають величезні можливості для підприємців та інвесторів, що сприяє створенню нових компаній і розвитку існуючих. Важливим фактором розвитку є також їх відкритість для міжнародних інвестицій і торгівлі. Країна входить до трійки найбільших експортерів та імпортерів у світі і активно бере участь у міжнародній торгівлі. Міжнародні компанії обирають США для розміщення своїх штаб-квартир і філій, що сприяє створенню нових робочих місць і зростанню економіки.

Соціально-економічний розвиток також спрямований на підвищення рівня життя населення та зменшення соціальної нерівності. Останніми роками активна робота над покращенням освіти і охорони здоров'я, а також над зменшенням бідності та соціальної й економічної нерівності. Одним із важливих досягнень у цій галузі є впровадження медичної реформи, яка дозволяє більшій кількості людей отримати доступ до якісної охорони здоров'я.

У відповідь на виклики, що постають перед США у сфері соціально-економічного розвитку, уряд і громадянське суспільство вживають заходів для зменшення розриву між багатими і бідними верствами населення, підвищення доступності освіти та охорони здоров'я для всіх громадян, а також покращення умов життя і робочих місць для менш привілейованих груп населення.

Для вирішення соціальних та економічних проблем у США уряд і громадянське суспільство приймають широкий спектр заходів. Деякі з них включають наступне: підвищення рівня освіти; розвиток інфраструктури; боротьба з нерівністю та дискримінацією; розвиток екологічно чистих технологій; розвиток підприємництва та інновацій.

Підсумовуючи, можна сказати, що соціально-економічний розвиток суспільства в США залишається на високому рівні завдяки інноваціям, підприємству, розвитку науки і технологій, а також відкритості до міжнародної торгівлі та інвестицій. США продовжують бути однією з найбільш інноваційних і економічно розвинених країн світу. Однак виклики, які стоять перед країною, вимагають подальшої уваги та зусиль для їх вирішення. Тільки при активній співпраці уряду, бізнесу і громадянського суспільства країна зможе досягати нових висот у своєму соціально-економічному розвитку.

PRODUCTIVITY FACTORS IN SMALL BUSINESS STATISTICS

O.E. Haponenko, PhD in Economics,
Associate Professor of Business,
Trade and Logistics Department

A.O. Bielobrova, BEM-624e student

National Technical University
«Kharkiv Polytechnic Institute», Kharkiv

Labor productivity in small businesses is one of the key characteristics that determine the competitiveness of an enterprise in the market. In the conditions of the modern economy, small businesses play a significant role in creating jobs and increasing employment, especially in developing countries such as Ukraine. In order to achieve a high level of labor productivity, small businesses need to take